

Vergaderjaar 2018–2019

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Nr. 1981

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 maart 2019

Hierbij bied ik u het verslag aan van de Raad Algemene Zaken inclusief Art. 50 van 19 maart 2019.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
S.A. Blok

VERSLAG RAAD ALGEMENE ZAKEN EN RAAD ALGEMENE ZAKEN IN ARTIKEL 50 SAMENSTELLING VAN 19 MAART 2019

Meerjarig Financieel Kader

De Raad sprak wederom over het nieuwe EU Meerjarig Financieel Kader voor de periode 2021–2027. De discussie spitte zich toe op twee voor Nederland belangrijke thema's: klimaat en migratie, aan de hand van een aantal door het Roemeense voorzitterschap voorgestelde discussievragen. Ten aanzien van klimaat bleek ruime steun onder lidstaten, waaronder Nederland, voor de mainstream-doelstelling van tenminste 25% klimaatrelevante uitgaven binnen het nieuwe MFK. Daarbij was ook veel positieve aandacht voor de brief die op 24 januari jl. door de voor klimaat verantwoordelijke ministers uit Frankrijk, Duitsland en Nederland aan de Europese Commissie is gestuurd. In deze brief wordt opgeroepen tot sterkere verankering van klimaat in het nieuwe MFK door een realistische beoordeling van de klimaatbijdrage van verschillende fondsen en programma's binnen het MFK, het «Paris Proof» maken van alle uitgaven uit de EU-begroting, en verbetering van de monitoring van klimaatuitgaven door bijvoorbeeld jaarlijkse rapportages en de mogelijkheid tot tussentijdse bijsturing van programma's. In de tafelronde merkten verschillende lidstaten op dat zorg moet worden gedragen voor goede coördinatie tussen de bespreking van sectorale voorstellen en de overkoepelende MFK-onderhandelingen. Vervolgens sprak de Raad over migratie. Ook migratie werd door een groot aantal lidstaten als prioriteit voor het nieuwe MFK aangemerkt, waarbij aandacht was voor zowel de interne als de externe dimensie van migratie en het verband daartussen. Nederland wees, net als enkele andere lidstaten, op het belang van het koppelen van ontvangsten uit de begroting aan de inspanningen die lidstaten op het gebied van migratie verrichten en de noodzaak om uitgaven te kunnen aanpassen aan de hand van ontwikkelingen in de lidstaten. Daarnaast wees onder meer Nederland op het belang van solidariteit ten aanzien van dit dossier. Er was ook een aantal lidstaten dat zich uitsprak tegen conditionaliteit op het gebied van migratie. Verschillende lidstaten, waaronder Nederland, wezen op het belang van goede coördinatie tussen relevante fondsen en programma's. In aanloop naar bespreking van de voortgang in de MFK-onderhandelingen in de Europese Raad van juni, zal het Roemeens voorzitterschap komende maanden voorstellen doen ter vereenvoudiging van de *negotiating box* (het onderhandelingsdocument).

Verordening Instrument voor Pretoetredingssteun (IPA III)

De Raad nam een voorlopige algemene oriëntatie m.b.t. de Verordening Instrument voor Pretoetredingssteun (IPA III) aan ter voorbereiding op de triloog met het Europees parlement. Deze voorlopige algemene oriëntatie komt in vergaande mate tegemoet aan de Nederlandse inzet. Nederland heeft in de onderhandelingen met succes bepleit dat teruggang of stagnatie ten aanzien van de rechtsstaat gevolgen zal hebben voor de financiële steun aan een (potentiële) kandidaat-lidstaat.

Vorbereiding Europese Raad 21–22 maart 2019

De Raad Algemene Zaken besprak de ontwerpconclusies van de Europese Raad (ER) van 21–22 maart a.s. Ten aanzien van het concurrentievermogen van de EU was er discussie over de toon van de conceptconclusies van de ER. Een grote groep lidstaten waaronder Nederland wenste niet de nadruk op protectionisme te leggen. Enkele grote lidstaten gaven daarentegen aan dit als minder problematisch te zien. Ook sprak de Raad over mededinging. Enkele grote

lidstaten pleitten voor een tekst in de ER-conclusies waarin de noodzaak om Europese mededingingsregels aan te passen wordt benadrukt. Nederland heeft aangegeven eerst een bestudering van de mogelijke problemen te willen zien en niet vooruit te willen lopen op de uitkomsten daarvan.

Bij de bespreking van de conceptconclusies over klimaatverandering in de RAZ vielen de lidstaten uiteen in twee kampen. Een groep ambitieuze lidstaten, waaronder Nederland, wil graag dat de ER-conclusies verwijzen naar klimaatneutraliteit als doel voor 2050, of ten minste het 1,5-gradendoel van Parijs omarmen en aansturen op snelle besluitvorming over het 2050-doel. Een andere groep lidstaten wil besluitvorming uitstellen. De huidige conceptconclusies zijn een compromis tussen deze posities en zullen naar verwachting niet meer substantieel wijzigen.

Een groot aantal lidstaten, waaronder Nederland, gaf aan een strategische discussie over de EU-Chinarelatie op het niveau van Europese regeringsleiders te verwelkomen. Daarbij wezen diverse lidstaten op de nadrukkelijke samenhang tussen deze discussie en het agendapunt *Jobs, Growth and Competitiveness*. Net als veel andere lidstaten verwelkomt het kabinet de Gezamenlijke Mededeling van de Europese Commissie en de Hoge Vertegenwoordiger van de Unie voor Buitenlandse Zaken en Veiligheidsbeleid, met daarin een aantal concrete actiepunten waarmee de geldende EU-Chinastrategie uit 2016 kan worden aangescherpt.

Vele lidstaten wezen op het belang van vrije en eerlijke verkiezingen voor het Europees parlement en steunen de huidige versie van de ER-conclusies.

Europees Semester

De Europese Commissie lichtte het syntheserapport 2019 en de conceptaanbeveling over het economisch beleid voor de lidstaten van de Eurozone toe. Daarnaast gaf het Voorzitterschap een toelichting op de aangepaste *roadmap* voor het Europees Semester voor dit jaar. De Europese Commissie zal het voorjaarspakket, inclusief de landspecifieke aanbevelingen, op 5 juni presenteren. Dat is een week later dan gebruikelijk vanwege de EP-verkiezingen. Tijdens de Europese Raad in juni is een horizontale discussie over de landspecifieke aanbevelingen voorzien. Zonder verdere discussie geleidde de Raad de aanbeveling voor het economische beleid van de Eurozone ter bekrachtiging door aan de Europese Raad.

Bijeenkomst inzake peerreviewmechanisme rechtsstatelijkheid

En marge van de Raad vond op initiatief van België en Duitsland een bijeenkomst plaats waarop een voorstel (als vertrouwelijke bijlage bijgevoegd¹) werd besproken om een intergouvernamenteel peerreviewmechanisme rechtsstatelijkheid in het leven te roepen. Deze review heeft ten doel een constructieve, structurele en interactieve politieke dialoog tussen de lidstaten te bevorderen, zodat daadwerkelijke verbetering van de rechtsstaat kan worden bewerkstelligd. Nederland sprak samen met een aanzienlijk aantal andere lidstaten zijn steun uit voor een dergelijk mechanisme, en benadrukte daarbij dat het een gestroomlijnd en doeltreffend mechanisme zonder dubbeling met al bestaande instrumenten dient te worden. De komende periode zullen met de geïnteresseerde lidstaten de precieze modaliteiten van het mechanisme nader worden uitgewerkt. Het voornemen is dit onder Fins Voorzitterschap af te kunnen ronden, waarna definitief zal blijken hoeveel lidstaten daadwerkelijk aan dit mechanisme mee zullen doen.

¹ Ter vertrouwelijke inzage gelegd, alleen voor de leden, bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer

Raad Algemene Zaken in Artikel 50 samenstelling

De Raad Algemene Zaken in Artikel 50 samenstelling (RAZ Artikel 50) heeft de stand van zaken besproken met betrekking tot de terugtrekking van het VK uit de EU. Ten tijde van de RAZ Artikel 50 had de regering van Premier May nog geen verzoek om verlenging van de artikel 50 VEU termijn ingediend bij de EU27.

EU-Hoofdonderhandelaar Barnier gaf aan dat de instabiele politieke situatie in het VK er toe heeft geleid dat er twee dagen voorafgaand aan de aankomende Europese Raad in Artikel 50 samenstelling nog onverminderd sprake is van een situatie van grote onzekerheid. In zijn inleiding gaf de heer Barnier aan dat een eventueel besluit over het eventuele verzoek om verlenging uit zou moeten gaan van de belangen van de EU27. Hij noemde daarbij de volgende uitgangspunten: (i) het cruciale belang van eenheid van de EU27; (ii) het behoud van aandacht voor andere onderwerpen dan de terugtrekking van het VK uit de EU; (iii) het behoud van autonomie van de EU-besluitvorming; (iv) de noodzaak voor een spoedig einde aan de onzekerheid en (v) het belang van een onderbouwd verzoek om verlenging.

De heer Barnier adviseerde dat een verlenging niet tot doel mag hebben om opnieuw te onderhandelen over het terugtrekkingsakkoord. Met de aanvullende documenten zijn betekenisvolle en juridische garanties aan het VK gedaan ten aanzien van de afspraken over de backstop voor de Ierse grens zoals die zijn vastgelegd in het terugtrekkingsakkoord. De heer Barnier gaf aan dat de politieke verklaring over het kader van de toekomstige betrekkingen wel aangepast zou kunnen worden indien het VK hierin meer ambitie zou willen vastleggen. Ook adviseerde de heer Barnier om niet al tijdens de verlengingstermijn met het VK te onderhandelen over de toekomstige relatie. De artikel 50 VEU onderhandelingen zijn bedoeld om een ordelijk vertrek van het VK uit de EU te kunnen realiseren en een kader voor de toekomstige betrekkingen te schetsen. De onderhandelingen over de toekomstige relatie zelf kunnen pas beginnen nadat het VK daadwerkelijk uit de EU is vertrokken.

De heer Barnier rondde zijn interventie af met de notie dat hij een verhoogd risico ziet op een *no deal* scenario gezien de politieke instabiliteit in het VK. Hoewel de EU dit nooit heeft gewild, is de EU hierop wel voorbereid.

De RAZ Artikel 50 sprak zich uit dat een *no deal* scenario de meest negatieve uitkomst zou zijn, maar dat een oplossing voor de huidige impasse uit het VK zal moeten komen. Ook werd heronderhandeling van het terugtrekkingsakkoord uitgesloten. De RAZ Artikel 50 herbevestigde het belang van eenheid van de EU27, ook in deze fase van het proces betreffende de terugtrekking van het VK uit de EU.